

Pedagogisch beleid

‘We vliegen **geduldig** door de **ruimte** en hebben er **vertrouwen** in dat we **zelfstandig** de weg over **grenzen** vinden naar **eigen ontwikkeling** in een **wereld** waar **continuïteit** woont en **interactie** geen toverwoord meer is’.

En dat doen wij met veel **plezier!**

Maart 2012

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Ik voel me veilig!	4
1.1 Interactie	4
1.2 Vertrouwen	5
1.3 Continuïteit	5
1.4 Ruimte en geduld	5
1.5 Ik voel me veilig in...	5
1.6 Ik voel me veilig door...	6
1.7 Ik voel me veilig met...	6
2 Ik kan het al!	7
2.1 Ruimte en geduld	7
2.2 Zelfstandigheid	8
2.3 Eigen ontwikkeling	8
2.4 Continuïteit	8
2.5 Ik kan het al in...	9
2.6 Ik kan het al door...	9
2.7 Ik kan het al met...	9
3 Ik ontmoet jou!	10
3.1 Ruimte en geduld	10
3.2 De wereld	10
3.3 Interactie	11
3.4 Continuïteit	11
3.5 Ik ontmoet jou in...	11
3.6 Ik ontmoet jou door...	11
3.7 Ik ontmoet jou met...	11
4 Ik weet al hoe het hoort!	12
4.1 Eigen ontwikkeling	12
4.2 De wereld	12
4.3 Interactie	12
4.4 Grenzen	13
4.5 Ik weet al hoe het hoort in...	13
4.6 Ik weet al hoe het hoort door...	13
4.7 Ik weet al hoe het hoort met...	13
5 Wij hebben plezier!	15
6 Schematisch overzicht	19
7 VVE-Programma Startblokken	24
8 Pedagogisch Werkplan peuterspeelzalen SKN	25

Geraadpleegde literatuur	15
Bijlage 1 Afstemming met ouders	16
Bijlage 2 Leden van de studieclub	17

Inleiding

Dit is het pedagogisch beleid van SKN. Het beleid is ontwikkeld door een studieclub (zie bijlage 2) waarin pedagogisch medewerkers, ouders, samenwerkingspartners en managers van Kids Society Erica en Stichting Kinderspeelzalen Nuenen gezamenlijk een aantal denkbeelden van diverse pedagogen aan een kritisch oordeel hebben onderworpen. Vandaar uit zijn standpunten ingenomen die hebben geleid tot een aantal inzichten die de basis vormen voor het pedagogisch handelen binnen Kids Society Erica en SKN.

De volgende pedagogen/pedagogische stromingen zijn besproken in de studieclub:

- Thomas Gordon
- Reggio Emilia
- Janusz Korczak
- Rudolf Steiner
- Emmi Pikler
- John Bowlby
- Jean Piaget
- Lev Vygotsky
- Erik Erikson

Tevens hebben we het Internationaal verdrag inzake de rechten van het kind besproken om ook vanuit die invalshoek informatie te vergaren.

Het beleid vertrekt vanuit de voorwaarden die gesteld zijn in de wet Kinderopvang w.o de vier opvoedingsdoelen van Rixsen-Walraven en het toetsingskader van de GGD.

Sinds 1 januari 2018 werken we op alle speelzalen met het VVE-programma Startblokken.

Indeling

In deel 1 t/m 4 worden de vier opvoedingsdoelen uitgewerkt in steeds vier kernbegrippen waaraan gewerkt wordt om het betreffende opvoedingsdoel te realiseren. Daarvoor worden steeds de leidsters en de groep als middel ingezet. Naast deze uitwerking in de vier kernbegrippen wordt per opvoedingsdoel ook steeds de visie gegeven ten aanzien van de fysieke omgeving, het activiteitenaanbod en gekozen spelmateriaal.

In deel 5 wordt het begrip plezier nader uitgewerkt.

In deel 6 wordt schematisch de emotionele veiligheid, de persoonlijke competentie, de sociale competentie en het eigen maken van normen en waarden ten opzichte van de leidster – kind interactie, de binnen / ruimte, de groep, de activiteiten en het spelmateriaal beschreven.

In deel 7 wordt het VVE-programma Startblokken beschreven. Dit programma is geheel verwerkt in de pedagogische werkplannen van de peuterspeelzalen.

In deel 8 wordt het pedagogische werkplan van de peuterspeelzalen beschreven.

1 Ik voel me veilig!

Het bieden van een gevoel van veiligheid is de meest basale pedagogische doelstelling voor alle vormen van kinderopvang en zou ook verreweg het zwaarst moeten wegen bij het beoordelen van de pedagogische kwaliteit ervan. Het bieden van veiligheid is van primair belang, niet alleen omdat het bijdraagt aan het welbevinden van de kinderen nu, maar ook omdat een onveilig klimaat het realiseren van de andere pedagogische doelstellingen in de weg staat. Als een kind zich niet veilig voelt, gaat het niet op ontdekking uit en durft het geen nieuwe uitdagingen aan te gaan. Het ontwikkelt geen zelfvertrouwen en er kan geen sprake zijn van innerlijke groei door positieve ervaringen.

Er zijn drie bronnen van veiligheid te onderscheiden:

- *vaste en sensitieve verzorgers*
- *aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten*
- *de inrichting van de omgeving*

Om te komen tot een emotioneel veilige omgeving voor kinderen kiest SKN voor de volgende vier kernbegrippen waar actief aan gewerkt wordt:

- Interactie
- Vertrouwen
- Continuïteit
- Ruimte en geduld

1.1 Interactie

We vinden het belangrijk dat er in de relatie tussen peuterspeelzalleidster en het kind sprake is van een optimale betrokkenheid door o.a een goede interactie. Dit betekent het volgende:

- We luisteren actief naar kinderen en ontvangen zowel verbale als non-verbale signalen.
- We reageren sensitief (vermogen tot inleven) en responsief (reageren op vragen en behoeftes) en stralen daarbij warmte en genegenheid uit.
- We streven naar een balans tussen de individuele benadering en de groepsbenadering maar we geven indien nodig voorrang aan het individuele kind in de groep.
- We bevorderen de emotionele steun die er tussen kinderen kan ontstaan.
- We kijken vaak naar kinderen en nemen daarbij initiatieven waar en volgen deze.
- We ontvangen actief initiatieven van kinderen.
- We benoemen wat we zien bij kinderen.
- We geven taal aan bezigheden en gebeurtenissen; we benoemen wat we doen, wat we van plan zijn en wat we waarnemen bij kinderen.
- We hebben respect voor de autonomie van kinderen (we pakken bijv. niets zomaar uit handen).
- We gaan bewust om met het nemen van leiding (de kinderen worden uitgenodigd tot spel) en met het geven van leiding aan kinderen (we gaan in op het spel dat kinderen spelen).
- We zorgen dat alle kinderen voldoende aandacht krijgen; we zorgen voor een goede beurtverdeling.
- We kijken kinderen aan als we in gesprek met ze zijn en bij voorkeur communiceren we op gelijke hoogte en dichtbij. We hanteren daarbij de ik-benoeming.
- We praten met kinderen en niet tegen kinderen.
- Ten aanzien van kinderen die nog niet praten gebruiken wij ook taal als communicatiemiddel.
- We noemen kinderen bij hun naam en we geven daarbij speciale aandacht aan nieuwe kinderen.

1.2 Vertrouwen

We vinden het belangrijk dat kinderen vertrouwen hebben in zichzelf en in anderen. Dit betekent het volgende:

- We hebben vertrouwen in en gaan uit van de mogelijkheden en competenties van kinderen en niet van hun beperkingen. We spreken daarom kinderen aan op wat ze kunnen en wat ze goed doen in plaats van op hun beperkingen en hun 'fouten'.
- We geven kinderen individuele aandacht en spreken het vertrouwen uit in het kind.
- Wij zijn te vertrouwen voor kinderen; we komen onze afspraken altijd na of we komen er uit eigen initiatief op terug. We zijn voorspelbaar in onze reacties.
- We complimenteren kinderen en geven hen het vertrouwen dat ze het (zelf) kunnen, we moedigen ze oprecht aan.
- We leggen kinderen uit wat het effect is van hun gedrag op ons, de ander en waarom.

1.3 Continuïteit

We vinden het belangrijk om kinderen continuïteit te bieden zodat ze in een vertrouwde en veilige omgeving zijn. Dit betekent het volgende:

- Het uitgangspunt is dat relaties langdurig worden aangegaan zowel met volwassenen als met leeftijdsgenoten.
- Kinderen worden geplaatst in een vaste groep met de intentie er tot het moment dat zij de peuterspeelzaal verlaten (rond hun vierde verjaardag) te blijven.
- De groepen hebben vaste leidsters en indien nodig bekende invalkrachten
- De dagen verlopen volgens vaste patronen die zijn vastgelegd in werkplannen en zijn herkenbaar voor en bieden houvast aan kinderen.

1.4 Ruimte en Geduld

We vinden het belangrijk dat kinderen de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen en nemen daarbij een geduldige houding aan. Dit betekent het volgende:

- We zijn ons bewust dat kinderen tijd nodig hebben om impulsen te verwerken en geven kinderen deze tijd; we stemmen ons tempo op de kinderen af.
- Kinderen worden uitgedaagd, en krijgen zo nodig steun van de leidsters bij hun activiteit
- Er is veel ruimte voor eigen initiatief en we volgen kinderen tijdens het maken van eigen keuzes.
- Kinderen krijgen de ruimte om zichzelf te laten zien en de ontwikkeling te kiezen die bij hun eigen tempo past.
- We kondigen overgangsmomenten tijdig aan.

1.5 Ik voel me veilig in...

(fysieke omgeving)

De binnen- en buitenruimtes zijn herkenbaar ingericht, waarbij de mogelijkheid bestaat om je terug te kunnen trekken. Ruimtes stralen warmte en genegenheid uit en voelen 'eigen'.

De ruimtes zijn ook fysiek veilig.

De fysieke omgeving wordt voor langere tijd ingericht, uitgaande van de ontwikkeling, behoeftes en wensen van kinderen, afgestemd op de leeftijd van kinderen. In de binnenruimte zijn vaste hoeken, zoals de bouwhoek, de keuken/rollenspelhoek, de leeshoek, zand/water, gedeelte voor motorisch bezigzijn. De hoeken zijn afgebakend.

Onderdelen van deze hoeken kunnen wisselen n.a.v. het thema van die weken.

1.6 Ik voel me veilig door...

(activiteitsaanbod)

We bieden kinderen structuur (rust, ritme en herhaling) door een duidelijke dagindeling, er zijn daarbij veel herkenningspunten op een dagdeel.

We bieden kinderen daarnaast een breed activiteitsaanbod aan gericht op het individu, een kleine of een grote groep. Kinderen worden gestimuleerd om mee te doen, echter nooit gedwongen. Ze worden uitgedaagd, en krijgen daarbij zo nodig steun.

Vaste activiteiten worden aangegeven door dagritmekaarten

1.7 Ik voel me veilig met...

(spelmateriaal)

We zien onszelf als belangrijk spelinstrument, we spelen regelmatig actief mee met de kinderen en laten hun fantasie en ideeën leidend zijn voor het gekozen spel. Het spelmateriaal is herkenbaar voor kinderen en sluit aan bij hun ontwikkelingsfase.

Peuters mogen zolang zij daar behoefte aan hebben iets van thuis meenemen.

2 Ik kan het al!

Met het begrip 'persoonlijke competentie' wordt bedoeld op brede persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Dit stelt een kind in staat om allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden.

Bij jonge kinderen zijn exploratie en spel de belangrijkste middelen om greep te krijgen op hun omgeving. Door exploratie ontdekt het kind nieuwe handelingsmogelijkheden die vervolgens in spel worden geoefend, uitgebouwd, gevarieerd en geperfectioneerd. Exploratie en spel zijn intrinsiek gemotiveerd; de kwaliteit van exploratie en spel is een voorspeller van hun latere creativiteit, onafhankelijkheid en veerkracht.

Drie groepen factoren (bronnen) zijn inzetbaar om exploratie en spel te bevorderen:

- *vaardigheden van peuterspeelzalleidsters in het uitlokken en begeleiden van spel*
- *aanwezigheid van bekende leeftijdsgenootjes*
- *inrichting van de ruimte en aanbod van materialen en activiteiten*

Om er voor te zorgen dat kinderen hun persoonlijke competentie kunnen ontwikkelen kiest SKN voor de volgende vier kernbegrippen waar actief aan gewerkt wordt:

- Ruimte en geduld
- Zelfstandigheid
- Eigen ontwikkeling
- Continuïteit

2.1 Ruimte en geduld

We vinden het belangrijk dat kinderen de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen en nemen daarbij een geduldige houding aan. Dit betekent het volgende:

- We geven kinderen de ruimte om eigen initiatieven te ontplooien en spelen daarop in.
- We zijn daarbij geduldig in onze reacties; er is sprake van balans tussen het aanschouwen van en deelnemen aan activiteiten van kinderen.
- We wisselen persoonlijke aandacht af met het bieden van ruimte voor individuele ontplooiing door regelmatig fysieke maar ook verbale afstand te bewaren.
- We observeren regelmatig om werkelijk te zien wat kinderen boeit en kijken goed naar hun behoeftes.
- We ontvangen initiatieven van kinderen met betrekking tot het aanbieden van activiteiten.
- Het contact met kinderen is warm en oprecht.

2.2 Zelfstandigheid

Elk kind heeft recht op begeleiding naar zelfstandigheid en dat willen wij hen dan ook geven. Dit betekent het volgende:

- We bieden kinderen vrijheid en onafhankelijkheid en daarmee de kans op groei naar zelfstandigheid.
- We helpen kinderen autonome keuzes te maken en consequenties van deze keuzes te accepteren.
- Eigen creativiteit wordt verwelkomd en we ontvangen initiatieven en ideeën van kinderen met betrekking tot het aanbieden van activiteiten.
- We stimuleren kinderen die activiteiten zelf te ondernemen die ze mogelijk zelfs zouden kunnen (jas aandoen, toiletbezoek, etc.).
- We laten kinderen in eerste instantie zelf oplossingen zoeken voor problemen.
- We laten kinderen in eerste instantie zelf conflicten oplossen.

2.3 Eigen ontwikkeling

We vinden het belangrijk dat ieder kind zich op zijn/haar eigen manier kan ontwikkelen. Dit betekent het volgende:

- We hebben respect voor het eigen tempo en ritme ten aanzien van de ontwikkeling van kinderen.
- We bieden kinderen gerichte ontwikkelingsstimulering. We begeleiden en eventueel verrijken het spel van kinderen zonder hen het initiatief uit handen te nemen en helpen hen met het opbouwen van kennis, vaardigheden en betekenis.
- We bieden kinderen uitdaging, zodat het kind de uitdaging kan grijpen als het daar behoefte aan heeft, zonder het kind te overvragen.
- We nemen deel aan activiteiten waarin leermomenten worden gecreëerd en helpen kinderen door juiste vragen en aanwijzingen 'boven zichzelf uit te stijgen'.
- We erkennen en accepteren dat frustraties nodig zijn om te groeien en die mogen er dan ook zijn, we lossen niet alle 'problemen' direct op. 'Fouten' maken mag, correctie vindt plaats via uitleg en het verlenen van inzicht.
- Het kind heeft recht om risico's te lopen en om te groeien met vallen en opstaan.
- We leren kinderen trots te zijn op hun eigen kunnen en mogelijkheden.
- We kennen de wereld en de bijzonderheden van het kind en houden daar rekening mee.
- We zijn op de hoogte van de verschillende ontwikkelingsfasen van kinderen en van de seksespecifieke verschillen tussen jongens en meisjes.

2.4 Continuïteit

We vinden het belangrijk dat kinderen continuïteit ervaren om vanuit een vertrouwde omgeving persoonlijke competenties te ontwikkelen. Dit betekent het volgende (zie ook 1.3 en 3.4):

- Het uitgangspunt is dat relaties langdurig worden aangegaan zowel met volwassenen als met leeftijdsgenoten.
- Kinderen worden geplaatst in een vaste groep met de intentie er tot het moment dat zij de peuterspeelzaal verlaten (rond hun vierde verjaardag) te blijven.
- De groepen hebben vaste leidsters en indien nodig bekende invalkrachten

2.5 Ik kan het al in...

(fysieke omgeving)

De binnen- en buitenruimtes zijn veilig maar uitdagend ingericht en nodigen uit tot ontwikkeling en vermaak. De ruimtes dienen zodanig ingericht te zijn dat het de (naaste) ontwikkeling prikkelt en kinderen niet belemmert in hun spel.

We zorgen ervoor dat zij zowel binnen als buiten motorische activiteiten kunnen ontplooiën. De binnen- en buitenruimtes zijn dusdanig ingericht dat kinderen zelfstandig kunnen spelen.

2.6 Ik kan het al door...

(activiteitsaanbod)

We ontvangen initiatieven van kinderen met betrekking tot het aanbieden van activiteiten, eigen creativiteit wordt verwelkomd. We organiseren activiteiten waarbij we kinderen de kans bieden om (nieuwe) ervaringen op te doen en alle zintuigen te prikkelen en alle ontwikkelingsgebieden te bereiken. Het buitenspelen gebeurt vanuit visie en inhoud waarbij jaargetijden en natuur betekenis krijgen. Bewegen is een logisch onderdeel van de dag.

Er is steeds sprake van afwisseling tussen geleid en vrij spel. In voorkomende gevallen mogen kinderen de leidsters meehelpen.

We stimuleren activiteiten waarop een kind zich op onderscheidende manier kan laten zien (bv. vertellen in de kring).

2.7 Ik kan het al met...

(spelmateriaal)

Het aanbieden van gevarieerd spelmateriaal is afhankelijk van de behoeften en leeftijd van de kinderen en sluit aan bij hun (naaste) ontwikkeling, er is balans tussen het aanbieden van natuurlijke en niet-natuurlijke materialen.

Er is spelmateriaal om alle ontwikkelingsgebieden van de kinderen aan bod te kunnen laten komen.

Spelmateriaal in de hoeken kunnen wisselen n.a.v. het thema van die weken.

Kinderen ruimen mee op en dit wordt gezien als een pedagogische activiteit.

3 Ik ontmoet jou!

Het begrip 'sociale competentie' omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden, bijvoorbeeld het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. De interactie met leeftijdsgenoten, het deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen biedt kinderen een leefomgeving voor het opdoen van sociale competenties. Het geeft aan kinderen kansen om zich te ontwikkelen tot evenwichtige personen die goed kunnen functioneren in de samenleving.

Om er voor te zorgen dat kinderen sociale competenties kunnen ontwikkelen kiest SKN voor de volgende vier kernbegrippen waar actief aan gewerkt wordt:

- Ruimte en geduld
- De wereld
- Interactie
- Continuïteit

3.1 Ruimte en geduld

We vinden het belangrijk om kinderen de ruimte te geven om relaties aan te gaan. Dit betekent het volgende:

- We geven de kinderen de ruimte om elkaar te ontmoeten en zelfstandig relaties op te bouwen. We begeleiden dit proces intensief.
- We stimuleren de kinderen om zelf conflicten op te lossen.
- We leren kinderen om elkaar om hulp te vragen en nemen zelf wat meer afstand tot problemen die ontstaan.

3.2 De wereld

We vinden het belangrijk om kinderen kennis te laten maken met de wereld om hem/haar heen. Dit betekent het volgende:

- We creëren bij kinderen bewustzijn voor de wereld en zijn verschillende bewoners en tolereren geen vervelend gedrag naar elkaar toe
- We creëren bewustzijn voor de natuur, afgestemd op de leeftijd van kinderen.
- Wij zijn belangstellend naar kinderen.
- We stimuleren kinderen om naar elkaar te luisteren en interesse te tonen in de ander.
- We creëren een zorgzaam klimaat waarbij elkaar helpen een gegeven is.
- We leren kinderen anderen te accepteren zoals ze zijn en om te gaan met verschillen (jongste/oudste, druk/rustig, etc.).
- We leren kinderen bereid te zijn om mee te helpen zonder iets terug te verwachten.
- Wij vieren naast Nederlandse feesten ook een aantal wereldfeesten als daar aanleiding toe is.

3.3 Interactie

We zien het als onze taak om de interactie tussen kinderen te begeleiden en te bevorderen. Dit betekent het volgende:

- We luisteren goed naar kinderen en nemen hen serieus.
- We begeleiden en bevorderen de interacties tussen kinderen.
- We leren kinderen weerbaar te zijn of te worden.
- We zorgen voor een goede beurtverdeling tussen de kinderen
- We leren kinderen om ervaringen te delen.
- Kinderen worden betrokken bij elkaars initiatieven; we stimuleren een belangstellende houding.
- We besteden ruim aandacht aan de komst van een nieuw kind.
- We besteden aandacht aan emoties in situaties van o.a plezier, grapjes, frustratie, conflict, boosheid en verdriet.
- Er wordt in de groep aandacht besteed aan betekenisvolle ervaringen van de peuters (dokter, broertje of zusje geboren, etc)
- We leren kinderen dat het (ook) leuk is om iets met andere kinderen te doen.
- We creëren en bevorderen het groepsgevoel waar kinderen mogelijkheden krijgen om een band op te bouwen met andere kinderen.
- We hebben lol met de kinderen.

3.4 Continuïteit

We vinden het belangrijk dat kinderen continuïteit ervaren om zodoende sociale competenties te kunnen ontwikkelen. Dit betekent het volgende (zie ook 1.3 en 2.4):

- Het uitgangspunt is dat relaties langdurig worden aangegaan zowel met volwassenen als met leeftijdsgenoten.
- Kinderen worden geplaatst in een vaste groep met de intentie er tot het moment dat zij de peuterspeelzaal verlaten (rond hun vierde verjaardag) te blijven.

3.5 Ik ontmoet jou in...

(fysieke omgeving)

Zowel de binnen- als buitenruimte zijn geschikt voor en dagen uit tot zowel individueel als samenspelen.

Ook de buitenruimte wordt zoveel mogelijk ieder dagdeel gebruikt

Er zijn regels voor het gebruik m.b.t. de veiligheid. Deze gelden voor alle peuters, en worden uitgelegd en gehandhaafd.

3.6 Ik ontmoet jou door...

(activiteitsaanbod)

Het activiteitsaanbod kent groepsrituelen die zich steeds herhalen waarbij er een duidelijke en vaste verdeling is tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen. Het activiteitsaanbod is een stimulans tot samen spelen, praten, geduldig zijn, op je beurt te wachten, rekening te houden met anderen, hulp te vragen en aan te bieden, waarbij het gezamenlijk ervaren van plezier, pret en succeservaring voorop staat.

3.7 Ik ontmoet jou met...

(spelmateriaal)

Er is spelmateriaal waar meerdere kinderen tegelijk gebruik van kunnen maken en spelmateriaal voor individueel spel. Spelmateriaal moet worden gedeeld, de peuter moet soms wachten op zijn beurt. Er is spelaanbod dat aanzet tot het gezamenlijk ervaren van plezier, pret en succes.

Spelmateriaal wordt gezamenlijk opgeruimd en dit wordt gezien als een pedagogisch activiteit.

4 Ik weet al hoe het hoort!

Kinderen moeten de kans krijgen om zich waarden en normen, de 'cultuur' eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken. De peuterspeelzaal biedt een bredere samenleving dan het gezin, waar kinderen in aanraking komen met andere aspecten van de cultuur en de diversiteit die onze samenleving kenmerkt. De groepssetting biedt daarom in aanvulling op de socialisatie in het gezin, heel eigen mogelijkheden tot socialisatie en cultuuroverdracht. In een groep doen zich relatief veel 'leermomenten' voor, bijvoorbeeld bij conflicten tussen kinderen, bij verdriet of pijn.

Om er voor te zorgen dat kinderen zich normen en waarden eigen kunnen maken kiest SKN voor de volgende vier kernbegrippen waar actief aan gewerkt wordt:

- Eigen ontwikkeling
- De wereld
- Interactie
- Grenzen

4.1 Eigen ontwikkeling

We vinden het belangrijk dat ieder kind gerespecteerd wordt in zijn/haar eigenheid. Dit betekent het volgende:

- We leren kinderen respect te hebben voor kinderen die anders doen en/of anders denken en geven hierbij het goede voorbeeld.
- We benoemen en waarderen verschillen tussen kinderen.
- Het kind heeft recht op privacy
- We laten kinderen eigen keuzes maken binnen de grenzen van SKN.

4.2 De wereld

We leren kinderen kennis te maken en respect te hebben voor onze wereld. Dit betekent het volgende:

- We leren kinderen respect te hebben voor de natuur.
- We leren kinderen zuinig en respectvol om te gaan met gebouwen en materialen.
- We geven kinderen uitleg over de wereld die ze ontdekken.
- Het kind heeft recht op eigendom; wij gaan met respect om met de eigendommen van de kinderen en we leren kinderen respectvol om te gaan met de eigendommen van anderen.

4.3 Interactie

We vinden het belangrijk dat kinderen normen en waarden van ons leren. Dit betekent het volgende:

- We zijn nabootsingswaardig, we geven het goede voorbeeld.
- We zijn bewust van onze eigen waarden en normen en zijn vaardig om te handelen vanuit gezamenlijk geformuleerde normen en waarden.
- We beantwoorden vragen van kinderen.
- We leren kinderen omgangsvormen (groeten, niet schelden, etc.)
- We benoemen en waarderen de verschillen tussen kinderen.
- We leren kinderen over wat kan en niet kan, over wat mag en niet mag, bijvoorbeeld naar aanleiding van een gebeurtenis of een verhaal.

4.4 Grenzen

We vinden het belangrijk om kinderen duidelijke grenzen mee te geven. Dit betekent het volgende:

- Er zijn duidelijke, positieve en acceptabele afspraken en groepsregels. We zorgen er wel voor dat er niet teveel regels zijn.
- Regels zijn geen doel op zich; we maken ze bewust en ten behoeve van het welbevinden van het kind en de peuterspeelzaalleidsters.
- We zijn ons bewust van onze rol in de morele ontwikkeling van kinderen, we leren hen door onze reacties de grenzen van goed en slecht, van anders, van mogen en van moeten.
- We spelen spelletjes met kinderen zodat ze leren omgaan met regels.
- We waarschuwen kinderen tijdig zodat zij zich kunnen leren beheersen.
- We leggen steeds aan kinderen uit wat wel en niet mag en waarom.

4.5 Ik weet al hoe het hoort in...

(fysieke omgeving)

Er zijn heldere en eenduidige afspraken over wat kan en mag ten aanzien van gedragingen in alle ruimtes. We geven informatie en uitleg als er reden is voor een uitzondering op een afspraak. Er zijn afspraken over onderlinge omgangsvormen zoals taalgebruik, geluid en gedrag.

4.6 Ik weet al hoe het hoort door...

(activiteitsaanbod)

We maken verbindingen tussen de Nederlandse en andere culturen en vieren naast de Nederlandse feesten ook feesten van de wereld van aanwezige peuters. Verhalen rondom religieuze feesten worden verteld als verhalen en niet als waarheden.

Bij het kiezen van de thema's wordt rekening gehouden met feesten

- De rituelen zijn gebaseerd op de regels en waarden van de groep
- Tijdens activiteiten stimuleren de leidsters dat er rekening wordt gehouden met elkaar, dat peuters elkaar helpen

4.7 Ik weet al hoe het hoort met...

(spelmateriaal)

Er is spelmateriaal aanwezig dat wegwijst in het alledaagse leven zoals keukenattributen, poppenbedden en verkleedkleden. Daarnaast is er materiaal aanwezig dat de diversiteit van de wereld weergeeft zoals b.v. een bruine pop.

Er wordt duurzaam materiaal aangeschaft dat tegen een stootje kan, speelgoed dat kapot is wordt direct verwijderd en/of gerepareerd.

- Wij leren de peuters zorgvuldig om te gaan met het spelmateriaal en ook spullen van zichzelf en anderen
- Er zijn regels over het kiezen en het gebruiken van de materialen

Het opruimen van spelmateriaal wordt gebruikt als een pedagogische activiteit

5 Wij hebben plezier!

Lol hebben met en genieten van elkaar is iets wat we ieder kind en iedere leidster gunnen. Plezier hebben is voor ons dan ook onlosmakelijk verbonden met het ervaren van veiligheid, het ontwikkelen van competenties en is een onmisbaar onderdeel van het cultuurgood van SKN.

Geraadpleegde literatuur

Kids Society Erica. (2009). *TST09010 Matrix Pedagogisch Beleid*. Nuenen, Kids Society Erica: Trudy Stoeldraaijers.

Nederlands Jeugd Instituut. (2009). *Pedagogische kwaliteit op orde*. Utrecht, NJI: Josette Hoex en Su'en Kwok.

Pedagogenplatform. (2005). www.pedagogenplatform.nl/index.php/artikel-open-deuren

Bijlage 1 Afstemming met ouders

De afstemming met ouders met betrekking tot het pedagogisch beleid vindt plaats via de volgende contactmomenten:

Intake bij start op de peuterspeelzaal

Haal- en brengmomenten

Tijdens het halen en brengen van kinderen dient er een pedagogische terugkoppeling plaats te vinden aan ouders. Deze terugkoppeling dient gebaseerd te zijn op onze pedagogische uitgangspunten in relatie tot het welbevinden en ontwikkeling van het kind.

Oudergesprekken

Als leidsters (en pedagogisch begeleider) wat uitgebreider met de ouders willen spreken over de ontwikkeling van hun kind, wordt hiervoor een gesprek gepland. Daarnaast kunnen ouders ook altijd aangeven als ze tussentijds een gesprek willen met betrekking tot hun kind.

Komen kijken op de peuterspeelzaal.

Ouders worden op moment dat hun kind 3 jaar wordt uitgenodigd om een keer een dagdeel op de speelzaal te komen kijken.

Verjaardag

Als een peuter jarig wordt dit in de kring gevierd. Dit is meestal het laatste half uur van de ochtend/middag. De peuter krijgt een kroon op en er worden liedjes gezongen. Daarna mag de peuter uitdelen. Ouders/verzorgers worden gevraagd om het laatste deel van de ochtend erbij te zijn als de verjaardag van hun kind wordt gevierd.

Koffieochtend

Na elke vakantie worden de ouders het eerste dagdeel (ochtend of middag) uitgenodigd om een half uurtje koffie of thee te blijven drinken. Ouders kunnen dan zien hoe hun kind speelt en omgaat met andere kinderen. Ook kunnen ze ervaringen uitwisselen met andere ouders.

Inloepochtend

De zaterdag voor de speelzaal weer begint na de zomervakantie is er een inloepochtend. Ouders eventueel met familieleden kunnen dan een kijkje nemen op de speelzaal en de peuter kan vast weer even wennen.

Nieuwsbrief

De leidsters van de groep maken een nieuwsbrief van de groep, hierin is te lezen welke thema en activiteiten op de groep aangeboden worden. Ook worden er leuke weetjes uitgewisseld.

Website

Ouders kunnen informatie nazoeken via de website.

Bijlage 2 Leden van de studieclub

De volgende leden hebben zitting gehad in de studieclub pedagogisch beleid:

Namens de pedagogisch medewerkers

Karin Abbing
Esther van den Bogaard
Alja van de Burg
Ewa Horba
Inge Huizing
Eline van der Kamp
Wilna Keijzers
Jaklien Koole
Ingrid Laeven
Silvie van der Linden
Ans den Otter
Rita van Rens
Carlijn van Schaijk
Tina Schuts
Anja Smetsers
Helma de Witte

Namens de OC

Anouk Brannan
Tinka Jacobs

Namens Peuterspeelzalen

Giny Middel

Namens MT en B&K

Jurgen van Stiphout
Trudy Stoeldraaijers

Hfdst 6	A Emotionele veiligheid	B Persoonlijke competentie	C sociale competentie	Eigen maken van normen, waarden en cultuur
1. Leidster-kind interactie	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn vaste leidsters op de groep • Basis is het zich emotioneel veilig voelen van de peuter • We luisteren actief en ontvangen zowel verbale als non-verbale signalen • Ieder kind mag er zijn • Er is aandacht voor de behoefte en emoties van iedere peuter • De emoties van de peuter worden serieus genomen 	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen mogen zichzelf zijn, leidster gaat in op eigen belangstelling en initiatieven van het individuele kind • Leidsters lokken spel uit en stimuleren de peuter om deel te nemen aan activiteiten • Uitgangspunt bij de begeleiding is om precies zoveel sturing en instructie te geven als nodig is • De peuter wordt gestimuleerd zoveel mogelijk dingen zelfstandig te doen. • De peuter wordt op een positieve wijze benaderd (prijzen, belonen). Bij ingrijpen wordt peuter verteld welk gedrag wel van hem wordt verwacht • Ervaringen en emoties worden benoemd 	<ul style="list-style-type: none"> • De leidster ondersteunt de peuters in hun interactie met andere kinderen • Leidsters proberen peuters weerbaar te maken, grijpen niet meteen in bij conflicten • Peuters wordt geleerd op elkaar te wachten, te delen en elkaar te helpen • Leidsters zijn zich bewust van voorbeeldgedrag naar de kinderen en naar elkaar 	<ul style="list-style-type: none"> • Gedrag en houding van de leidsters dienen als voorbeeld voor de peuters • Er is respect voor elkaar. • We geven uitleg over de wereld die de peuters ontdekken • Er zijn duidelijke regels en afspraken. Als de peuter zich hier niet aan houdt wordt er ingegrepen waarbij het kind op een positieve manier wordt benaderd.

	A Emotionele veiligheid	B Persoonlijke competentie	C sociale competentie	Eigen maken van normen, waarden en cultuur
2. De binnen- en buitenruimte	<ul style="list-style-type: none"> • De ruimte is overzichtelijk ingedeeld, en aangepast aan de ontwikkelingsfase van de peuter • De ruimte biedt de mogelijkheid om zich in een rustige hoek terug te trekken • De ruimte is gezellig • De ruimte is ook fysiek veilig 	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn vaste hoeken die de peuter op alle ontwikkelingsgebieden stimuleren • Zowel de binnen- als buitenruimte stimuleren tot allerlei vormen van spel, zowel individueel als samen met anderen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zowel binnen- als buitenruimte zijn geschikt voor en dagen uit tot zowel individueel als samenspelen • Ook de buitenruimte wordt zoveel mogelijk ieder dagdeel gebruikt • Er zijn regels voor het gebruik m.b.t. de veiligheid. Deze gelden voor alle peuters, en worden uitgelegd en gehandhaafd. 	<ul style="list-style-type: none"> • We leren kinderen om zorgvuldig met de ruimtes om te gaan • We leren de peuters respect te hebben voor de natuur en voor alles wat leeft • Er zijn duidelijke afspraken en regels over het gebruik van de ruimtes

	A Emotionele veiligheid	B Persoonlijke competentie	C sociale competentie	Eigen maken van normen, waarden en cultuur
3. De groep	<ul style="list-style-type: none"> • De samenstelling van de groep is vast • Ieder dagdeel worden namen van peuters en leidsters genoemd en opgemerkt als er iemand niet aanwezig is. We besteden daarbij speciale aandacht aan nieuwe peuters • Leidsters bewaken de fysieke en emotionele veiligheid van iedere peuter t.o.v. andere peuters • Er worden ieder dagdeel groepsactiviteiten gedaan • Er is in de groep aandacht voor ieder kind • Peuters worden niet gedwongen (wel gestimuleerd) mee te doen met groepsactiviteiten • Peuter worden gestimuleerd tot onderlinge interactie en communicatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Leidsters spelen in op situaties om de peuters te leren samenspelen • Peuters worden betrokken op elkaars initiatieven • Kinderen worden aangemoedigd om elkaar te helpen • Bij groepsactiviteiten worden de peuters gestimuleerd om mee te doen • D.m.v. beurtverdeling wordt peuters geleerd naar elkaar te luisteren • Er is aandacht voor elkaars emoties, vaardigheden en onderlinge verschillen • In de kring worden peuters gestimuleerd om iets van zichzelf te laten zien (vertellen, zingen, etc) 	<ul style="list-style-type: none"> • Leidster stimuleren dat alle peuters contact hebben met anderen • Er wordt in de groep aandacht besteed aan betekenisvolle ervaringen van de peuters (peuters die voor het eerst of het laatst aanwezig zijn, verjaardag, broertje of zusje, iemand in ziekenhuis, etc.) • Kinderen worden gestimuleerd en ondersteund om zich te houden aan de regels tijdens groepsactiviteiten • Er wordt peuters geleerd zo nodig hulp te vragen aan leidster of andere peuter, en hulp te geven 	<ul style="list-style-type: none"> • Er is aandacht voor gebeurtenissen bij de kinderen thuis en hun naaste omgeving • Er is respect en aandacht voor onderlinge verschillen, we leren de peuters anderen te accepteren zoals ze zijn • Er wordt geleerd rekening te houden met elkaar • We leren de peuters omgangsvormen (groeten, smakelijk eten wensen, etc)

	A Emotionele veiligheid	B Persoonlijke competentie	C sociale competentie	Eigen maken van normen, waarden en cultuur
4. Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Wij bieden de peuters structuur , er zijn veel herkenningpunten tijdens een dagdeel. • Vaste activiteiten worden aangegeven door dagritme kaarten • We bieden activiteiten aan, aan de hele groep, een kleine groep en individueel • Er is veel ruimte voor eigen initiatief • Kinderen worden uitgedaagd en krijgen zo nodig steun van de leidsters bij hun activiteit 	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een afwisseling gedurende het dagdeel van vrij spelen en geleide activiteiten • Er wordt rekening gehouden met voorkeur en vaardigheden van de peuters, zij worden gestimuleerd, niet gedwongen tot activiteiten • Ook bij vrij spel kunnen leidsters peuters uitdagen tot verrijking van het spel • Gedurende het jaar worden steeds verschillende thema's uitgewerkt in bepaalde activiteiten • Er is aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden in de verschillende activiteiten, deze zijn veelzijdig en gevarieerd • Ook het buitenspelen gebeurt vanuit visie en inhoud 	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn groepsrituelen, die steeds weer terug komen • Er zijn activiteiten met de hele groep en met een aantal peuters • Tijdens groepsactiviteiten wordt geleerd op je beurt te wachten, rekening te houden met anderen, hulp te vragen en aan te bieden • Er is aandacht voor het plezier dat gezamenlijke activiteiten kunnen geven 	<ul style="list-style-type: none"> • De rituelen zijn gebaseerd op de regels en waarden van de groep • Tijdens activiteiten stimuleren de leidsters dat er rekening wordt gehouden met elkaar, dat peuters elkaar helpen • Bij het kiezen van de thema's wordt rekening gehouden met feesten • We maken verbindingen tussen de Nederlandse en de andere culturen van peuters uit de groep en besteden ook aandacht aan hun feesten • Verhalen rondom christelijke feesten worden verteld als verhalen en niet als waarheden

	A Emotionele veiligheid	B Persoonlijke competentie	C sociale competentie	Eigen maken van normen, waarden en cultuur
5. Spelmateriaal	<ul style="list-style-type: none"> • Er is speelgoed dat aansluit bij het ontwikkelingsstadium en de behoefte van peuters • Peuters zijn vrij in het kiezen van speelgoed, maar worden zo nodig aangemoedigd met gevarieerd spelmateriaal te spelen • We spelen regelmatig actief mee met de peuters • Peuters mogen, zolang zij daar behoefte aan hebben, iets van thuis meenemen 	<ul style="list-style-type: none"> • Er is gevarieerd, uitdagend speelgoed, passend bij de verschillende ontwikkelingsgebieden en het ontwikkelingsniveau van de peuters • De peuters mogen zelf bepaald speelgoed uit de kast pakken • Al het spelmateriaal heeft vaste plaatsen in de ruimte of de kast 	<ul style="list-style-type: none"> • Er is spelmateriaal voor de individuele peuter en voor spel met meer kinderen • Spelmateriaal moet worden gedeeld, de peuter moet soms wachten op zijn beurt • Spelmateriaal wordt gezamenlijk opgeruimd en dit wordt gezien als een pedagogisch activiteit 	<ul style="list-style-type: none"> • We gebruiken materiaal dat wegwijst in het alledaagse leven zoals keukenattributen, verkleedkleden, etc. • We gebruiken materiaal dat diversiteit weergeeft, zoals bruine poppen, een marokkaans kleedje, etc. • Wij leren de peuters zorgvuldig om te gaan met het spelmateriaal en ook spullen van zichzelf en anderen • Speelgoed dat kapot is wordt gerepareerd of verwijderd • Er zijn regels over het kiezen en het gebruiken van de materialen

Hoofdstuk 7

VVE- Programma Startblokken

Wij werken wij op al onze speelzalen met het VVE-programma Startblokken. VVE is de afkorting van de voor- en vroegschoolse educatie.

Dit houdt in dat de ontwikkeling van alle peuters zo goed mogelijk wordt gestimuleerd, en dat achterstanden in de taal en andere ontwikkelingen zoveel mogelijk worden voorkomen en verminderd.

Door samenwerking met de basisschool wordt de overstap hier naar toe zo goed mogelijk voorbereid.

VVE-indicatie

VVE betekent ook extra aandacht voor peuters bij achterstand in taal of bij ontwikkelingsproblemen.

Als een peuter een VVE-indicatie heeft gekregen via de Zuidzorg dan mag de peuter 4 dagdelen per week naar de peuterspeelzaal komen (het 3e en 4e dagdeel zijn dan gratis).

VVE - Programma voor alle peuters

Onze groepen zijn "gemengd", d.w.z. in de groepen zitten zowel peuters met als peuters zonder VVE- indicatie. Dit programma is verweven in onze algemene werkwijze, zoals dat is vastgelegd in ons Pedagogisch Beleidsplan, en richt zich niet alleen op taalontwikkeling, maar meerdere ontwikkelingsgebieden tegelijk. We werken met verschillende thema's die aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen.

Voor peuters met een VVE-indicatie is er speciale begeleiding:

- Eén vaste leidster volgt deze peuter extra goed, en zorgt, samen met de ouders, voor meer individuele aandacht.
- Er vindt 3 x een observatie plaats door de pedagoog en de leidsters van deze peuters.
- Er vindt altijd een warme overdracht naar de basisschool plaats, d.w.z. dat er een gesprek plaats vindt tussen leidster, leerkracht basisschool en ouder(s).

Hoofdstuk 8

Pedagogisch Werkplan peuterspeelzalen SKN (versie januari 2019)

Inleiding

Dit is een beschrijving van pedagogisch werkplan van de peuterspeelzalen van SKN.

In principe geldt deze voor alle speelzalen. Op een enkel punt kan dit afwijken per speelzaal i.v.m. de omstandigheden van de locatie.

Alle leidsters en vrijwilligsters van de peuterspeelzalen zijn op de hoogte van de inhoud van dit werkplan en hun handelen is afgestemd op alle afspraken die in dit pedagogisch werkplan zijn vastgelegd.

Inhoud pedagogisch werkplan

- Groepen
- Het volgen van peuters in hun ontwikkeling
- Vier-ogen-principe
- Achterwacht leidsters
- VVE-programma Startblokken
- Mentorschap
- Ondersteuning door pedagoog
- Observaties
- Peuteroverdracht
- Verloop ochtend/middag
- Wat biedt de speelzaal
- Ouders

Groepen

Alle peuterspeelzalen werken met 2 of 4 vaste groepen, die bestaat uit 2 dagdelen.

De woensdagmorgen is een extra dagdeel voor 3-jarigen (deze is er niet op 't Dwersliggertje).

De peuters met een VVE indicatie komen in twee vaste groepen

Een ochtend is van 8:30 uur tot 11:30 uur.

Een middag is van 13:00 uur tot 15:00 uur (alleen op 't Kwetternest).

In een peutergroep zitten maximaal 16 peuters.

Een peuter kan op de peuterspeelzaal beginnen als hij/zij 2 jaar is. Op de dag dat de peuter de leeftijd van 4 jaar bereikt verlaat hij/zij de peuterspeelzaal weer. Bij bijzondere omstandigheden kan in overleg ook een latere datum worden afgesproken.

Een peutergroep wordt begeleid door 2 beroepskracht met minimaal een SPW-3 diploma of daaraan gelijkwaardig plus vaak ook nog 1 vrijwilliger. Alle beroepskrachten zijn VVE gecertificeerd. De VVE groepen worden begeleid door twee beroepskrachten plus 1 vrijwilliger (beroepskracht –kind-ratio is 1 beroepskracht op 8 kinderen) De beroepskrachten werken samen met een vrijwilligster. Deze vrijwillige leidsters hebben geen specifieke opleiding nodig, ze kunnen wel deelnemen aan diverse trainingen en cursussen die worden aangeboden.

Een vrijwilliger is de helpende hand van de beroepskrachten. Deze laatsten bepalen in samenspraak met de vrijwilliger de inhoud van de te verrichten activiteiten. Dat betreft alle activiteiten tijdens de speelzaaluren (met uitzondering van observeren) en bezigheden daarbuiten (b.v. werkvoorbereiding).

Eén en ander altijd conform de dagplanning, het pedagogisch beleid én in overleg met de verantwoordelijke leidster.

Er wordt dan ook van nieuwe vrijwilligers verwacht dat zij het Pedagogisch Beleids- en werkplan gelezen hebben en tijdens het werken worden zij door de beroepskracht vertrouwd gemaakt met de manier van werken.

Aanvankelijk geeft de beroepskracht aan wat zij kunnen doen, maar naar verloop van tijd kunnen zij ook zelfstandig dingen doen, al houdt de beroepskracht altijd de leiding en is zij eindverantwoordelijk. De vrijwilligers zijn ook aanwezig bij de leidstersvergaderingen van de speelzaal, waardoor zij ook op de hoogte blijven van het reilen en zeilen van de speelzaal. De vrijwilligers zijn niet aanwezig bij de gesprekken met de ouders over de ontwikkeling van de peuter.

De vrijwilligers hebben allen een vrijwilligersovereenkomst getekend waarin staat beschreven wat hun rol en bevoegd heden zijn en het in acht houden van geheimhouding bij het horen van gevoelige/vertrouwelijke informatie. Tevens dienen ook zij een geldig VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) te hebben.

Binnen de peuterspeelzalen maken we geen gebruik van stage plekken, in de toekomst zal dit beleid worden aangepast zodat we de mogelijkheden voor stage plekken kunnen creëren.

Het volgen van peuters in hun ontwikkeling

Visie

Binnen Stichting Kinderspeelzalen Nuenen zijn we nieuwsgierig naar kinderen, we stimuleren de peuters in hun spelontwikkeling in de zone van de naaste ontwikkeling. Het welbevinden en uitdagen van peuters en het leren met verschillende soorten situaties vormen daarvan een belangrijk onderdeel. Dit doen we vanuit een veilige en uitdagende speel- leeromgeving samen met deskundige gepassioneerde leidsters en ouders.

Onze groepen zijn "gemengd", d.w.z. in de groepen zitten zowel peuters met als peuters zonder VVE- indicatie. Het VVE programma is verweven in onze algemene werkwijze, zoals dat is vastgelegd in ons Pedagogisch Beleidsplan, en richt zich niet alleen op taalontwikkeling, maar meerdere ontwikkelingsgebieden tegelijk. (Zie hoofdstuk 6) Wij begeleiden de peuters op maat (wat aansluit bij hun ontwikkelingsfase) op het gebied van: emotionele veiligheid, persoonlijke competentie, sociale competentie, eigen maken van waarden, normen en cultuur, daarbij kijken we o.a. naar de leidster kind interactie, de groep, activiteiten, hoe een peuter speelt met spelmateriaal, veiligheid (zie beleidsplan veiligheid en gezondheid) kortom het welbevinden van de peuter. We werken met verschillende thema's die aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen.

Gedurende de periode dat een peuter binnen de speelzalen komt spelen, observeren wij de peuters 3x, gericht vanuit een observatielijst. Deze observatielijst omschrijft de bovenstaande ontwikkelingsgebieden. Indien er sprake is van opvallende gedrag of ontwikkelingsgebieden opvallen op, dan worden deze bevindingen besproken met de andere collega's van de groep en de pedagoog, waarna er met de ouders gesproken gaat worden. Met toestemming van ouders gaat de pedagoog de peuter observeren en worden de bevindingen besproken met de ouders en indien wenselijk met consultatie Zuidzorg (of andere externe deskundige) waarbij er een plan van aanpak besproken /opgesteld gaat worden, en er vervolgstappen worden ingezet. (binnen de diverse brede school overleggen zijn we bezig met een stappenplan vast te stellen)

Medewerkers ontvangen coaching op de werkvloer van de pedagoog, daarnaast worden er regelmatig specifieke ontwikkelingsgebieden besproken tijdens een teamvergadering (verschil tussen jongens en meisjes, taal ontwikkeling, signaleren van kindermishandeling etc.) en wordt het pedagogisch beleid geactualiseerd bij (landelijke) ontwikkelingen en veranderingen. Daarnaast worden de medewerkers geschoold vastgesteld vanuit de landelijke ontwikkelingen.

De peuterspeelzalen bevinden zich allen in brede scholen, samen met de school, kinderopvang en de peuterspeelzalen vindt er afstemming plaats d.m.v. o.a het oppakken van gezamenlijke thema's, en activiteiten, (dit is volop in ontwikkeling). Deze ontwikkelingen dragen o.a. bij aan de doorgaande leerlijn.

Voor peuters met een VVE-indicatie is er speciale begeleiding:

- Eén vaste leidster volgt deze peuter extra goed, en zorgt, samen met de ouders, voor meer individuele aandacht.
- Er vindt 3 x een observatie plaats door de pedagoog en de leidsters van deze peuters.
- Er vindt altijd een warme overdracht naar de basisschool plaats, d.w.z. dat er een gesprek plaats vindt tussen leidster, leerkracht basisschool en ouder(s).

Vier-ogen-principe

Volgens de wet moet de houder van een peuterspeelzaal de opvang zodanig organiseren dat de beroepskracht/vrijwilliger de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. Dit betekent dat er continu iemand moet kunnen meekijken of meeluisteren. Binnen de peuterspeelzaal staat een leidster nooit alleen op de groep gedurende de speelzaltijden. Er zijn altijd twee of meer leidsters op de groep. Vanuit de binnenruimte kan direct toezicht gehouden worden op de buitenruimte en andersom, ook op de verschoonruimte/toiletruimte en hal kan direct toezicht worden gehouden. Zo kan iemand altijd direct gezien worden door een andere volwassene. Daarnaast zijn altijd meerdere volwassenen in het gebouw aanwezig, men loopt makkelijk bij elkaar binnen. Daarnaast zorgen we met elkaar voor een open aanspreekcultuur.

Signalen van (vermoedens) van kindermishandeling of huiselijk geweld worden altijd gemeld bij de directie, waarna er passende maatregelen worden genomen.

Peuters verlaten de groep alleen als er een activiteit buiten de groep is, te denken valt aan spelen in de gang, gymzaaltje of buiten, dit is altijd onder begeleiding van een leidster(s).

Achterwachting

De achterwachting houdt in dat zodra er slechts één beroepskracht in de peuterspeelzaal aanwezig is (dat mag alleen bij maximaal 8 kinderen) er een volwassene achterwacht beschikbaar is, die in geval van calamiteiten binnen ambulance-aanrijtijden in de peuterspeelzaal aanwezig kan zijn.

Daarnaast kan er in het geval van een calamiteit altijd een beroep worden gedaan op de medewerkers binnen de Bredeschool; de basisschool en de kinderopvang.

VVE-programma Startblokken

Wij werken op alle peuterspeelzalen met alle peuters volgens het VVE-programma Startblokken. VVE betekent Voor- en Vroegschoolse Educatie. Dit programma geeft de leidsters de mogelijkheid om de peuters te ondersteunen en hun talenten te ontwikkelen, met name door de taal (reken en –sociaal emotionele) vaardigheden te vergroten.

Door o.a. te werken vanuit de VVE methode, worden de kinderen voorbereid op de basisschool.

Het consultatiebureau bepaalt of een kind met een taal- of andere ontwikkelingsachterstand een VVE indicatie krijgt. Een indicatie geeft recht op extra ondersteuning bij dit VVE-programma en het bezoeken van de speelzaal op 4 dagdelen per week, waarvan 3^e en 4^e dagdeel gratis.

VVE is een opbrengstgerichte manier van werken die ertoe moet leiden dat doelgroepkinderen zonder achterstand kunnen beginnen aan groep 3 van het basisonderwijs. De op peuters (2,3- 4 jaar) gerichte voorschoolse educatie en de voor kleuters uit de eerste twee groepen van het basisonderwijs (4 tot en met 6 jaar) bestemde voorschoolse educatie worden hiertoe op elkaar afgestemd, waardoor een doorgaande leer-ontwikkellijn ontstaat. Dit gebeurt middels de overdracht naar de school en het afstemmen van thema's, samen met de kinderopvang.

Doelstelling VVE

De hoofddoelstelling van VVE luidt:

- Het voorkomen van taalachterstand in groep 3 van het basisonderwijs zodat sprake kan zijn van een ononderbroken ontwikkelingslijn van het kind.

Regelgeving en toetsing VVE

Op VVE is de Wet OKE van toepassing. Aanvullend heeft de overheid kwaliteitseisen vastgelegd in het "besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie". Lokale regelgeving heeft de gemeente opgenomen in haar VVE beleidsnota. Toetsing vindt in Nuenen voorsnog plaats door de GGD.

Mentorschap

Alle peuters die de peuterspeelzaal bezoeken hebben een eigen leidster als mentor. De combinatie van ontwikkelingsgericht werken en de inzet van de mentor maakt dat belangrijke ontwikkelingsstappen en mogelijke achterstanden worden gevolgd en indien nodig tijdig worden gesignaleerd. Tijdens de intake worden ouders geïnformeerd wie de betreffende mentor gaat worden.

De taken van de mentor zijn:

- Het intensief volgen van de ontwikkeling van de peuter (natuurlijk samen met de andere leidsters en pedagoog)
- De mentor is de vaste contact persoon en vraagbaak voor ouders. Bij de intake van de peuter op de speelzaal wordt de ouders verteld welke leidster van de groep de mentor is voor het kind.
- Er kan er overleg van de mentor met de ouders afgestemd worden hoe aan wensen en behoefte van de peuter tegemoet kan worden gekomen.
- De mentor is aanwezig bij gesprekken met ouders en pedagoog (indien er zorgen zijn rondom de ontwikkeling van de peuter, ouders hebben hiervoor toestemming gegeven, zij ondertekenen hiervoor een formulier wat ze ontvangen tijdens de intake)
- De mentor draagt zorg voor het invullen van het overdrachtsformulier voor de basisschool.
- De mentor is aanwezig bij een warme overdracht naar de basisschool.
- De mentor vult indien nodig formulieren in van andere instanties.
- De mentor bespreekt in een gesprek 1 maal gedurende de periode dat de peuter de speelzalen bezoekt de ontwikkeling en het welbevinden van de peuter met de ouders. Bij signaleren van opvallend gedrag en / of specifieke ontwikkelingen zullen er meer gesprekken plaats vinden.
- Ouders kunnen zelf ook initiatief nemen tot een gesprek met de mentor.

Ondersteuning pedagoog

De leidsters worden ondersteund door een pedagoog. Zij bezoekt regelmatig de peuterspeelzaal om een goed contact te onderhouden met alle leidsters en om te zien hoe de groepen peuters functioneren. Bij eventuele problemen kunnen zowel de leidsters als de ouders bij haar terecht.

Observaties

Als leidsters zich zorgen maken over de ontwikkeling van een peuter dan overleggen ze hun zorgen eerst met hun collega's. Zien zij hetzelfde?

Vervolgens gaat de leidster een gesprek aan met de ouder waarin zij aangeeft dat zij zich zorgen maakt over de ontwikkeling van de peuter. Zij kan dan ook het voorstel doen om de peuter te laten observeren door de pedagoog. Gaat de ouder hier mee akkoord dan gaat de leidster naar de pedagoog. Samen bespreken zij de ontwikkeling van de peuter. De pedagoog gaat de peuter observeren en maakt hier een verslag van. Dit verslag wordt door de pedagoog besproken met de leidster en daarna samen met de ouder.

Na deze gesprekken wordt een behandelingsplan opgesteld/afgesproken.

Dit kan een doorverwijzing zijn voor bijvoorbeeld een algeheel ontwikkelingsonderzoek of een gehoortest of een overleg met de OKZ verpleegkundige.

Daarnaast observeert de pedagoog 3 keer de VVE kinderen gedurende de periode dat het kind de speelzaal bezoekt. Zij let op daarbij vooral op het vroegtijdig opsporen van achterstanden op het gebied van taal en sociale, emotionele vaardigheden.

Peuteroverdrachtformulier

De overgang van de peuterspeelzaal naar de basisschool is een grote stap. Hoe beter de overdracht en samenwerking met de basisschool, hoe gemakkelijker een peuter de stap van de peuterspeelzaal naar de basisschool kan maken.

Om deze overgang prettig te maken, geven wij de ouders een peuteroverdrachtsformulier mee als de peuter de peuterspeelzaal verlaat.

Dit formulier wordt gebruikt door zowel de kinderdagverblijven als de peuterspeelzalen in Nuenen.

Twee maanden vóór de vierde verjaardag van het kind vullen de leidsters het formulier in. In dit overdrachtsformulier wordt beschreven hoe het kind zich op de peuterspeelzaal heeft ontwikkeld. Voelt het kind zich prettig in de groep? Zit het lekker in zijn vel? Wat vindt het kind leuk? Hoe is de ontwikkeling verlopen? Dit formulier wordt aan de ouders meegegeven en daarna met hen besproken.

Een week later wordt een kopie hiervan verstuurd aan de basisschool waar het kind naar toe zal gaan, tenzij de ouders hiertegen bezwaar maken. Dan wordt deze uiteraard niet verstuurd. Ouders hebben tijdens de intake een toestemmingsformulier hiervoor ondertekend.

Op verzoek van school, de ouders of de peuterspeelzaal kan er daarna ook altijd nog een gesprek plaatsvinden met betrokkenen over de overgang van de speelzaal naar school.

Bij de VVE kinderen vindt er na het afsluitend gesprek met de ouders ook nog een 'warme' overdracht naar de basisschool plaats.

Bij een warme overdracht zal de leidster - samen met de pedagoog - het overdrachtformulier persoonlijk toelichten naar de ontvangende school.

Verloop ochtend/middag

Bij binnenkomst worden de peuters verwelkomd door de leidsters. De ouders of verzorgers brengen de kinderen naar binnen en kunnen even blijven als dat nodig is.

Om rust en continuïteit op de groep te bewaren starten we 09.00 uur in de ochtend en om 13.00 uur in de middag met het programma. Mocht een peuter dan niet aanwezig zijn, zonder dat de leidsters daarvan op de hoogte zijn, dan neemt een leidster na een half uur hierover telefonisch contact op met de ouder/verzorger.

Dagritme

Tafels staan klaar met bijvoorbeeld puzzels, klei, montagemateriaal, leesboekjes waar de kinderen mee kunnen gaan spelen of zij kunnen zich uitleven op de glijbaan of in de zandbak.

Na het vrij spelen wordt er een activiteit aangeboden, bijvoorbeeld muziek, knutselen. Na deze activiteit mogen de peuters weer vrij spelen.

Om 10 uur wordt er gezamenlijk aan tafel zelf meegebracht fruit gegeten en krijgen de peuters een beker limonade. Daarna wordt er buiten gespeeld en alleen bij slecht weer wordt er binnen gespeeld.

Na het spelen ruimen de peuters samen met de leidsters het speelgoed op, daarna gaat iedereen in de kring. In het kringetje worden spelletjes gedaan, liedjes gezongen, voorgelezen of een gesprekje gevoerd.

Aan het eind van de ochtend/middag worden de kinderen weer opgehaald. Gezamenlijk worden de jassen aangetrokken. De leidsters maken met de ouders nog een praatje over het verloop van de ochtend/middag van hun peuter indien nodig.

De indeling van de middag is grotendeels hetzelfde.

Omdat een middagdagdeel korter duurt dan een ochtenddagdeel vervalt het fruit eten en kan het aanbieden van een knutselactiviteit vervallen. In het kringetje krijgen de peuters water en een halve soepstengel.

Wanneer een ouder/ verzorger zelf zijn/haar peuter niet op kan halen:

Om allerlei redenen komt het weleens voor dat ouders/ verzorgers zelf niet in de gelegenheid zijn om hun peuter op te komen halen. Ouders/ verzorgers dienen van te voren aan te geven bij de betreffende leidster, wanneer hun peuter door iemand anders opgehaald zal worden. Binnen Stichting Kinderspeelzalen Nuenen, geldt de afspraak dat peuters niet meegegeven worden aan voor de leidsters onbekende personen. De leidsters zullen in dergelijke situaties altijd ter controle telefonisch contact opnemen met de ouder/verzorger.

Op de peuterspeelzaal wordt gewerkt met thema's. Een thema duurt ongeveer 6 tot 8 weken. Voor alle ontwikkelingsgebieden worden activiteiten bedacht die binnen dit thema vallen. Er wordt ontwikkelingsgericht gewerkt en er wordt uit gegaan van de ervaringen die een peuter al heeft.

De aangeboden activiteiten zijn bedoeld om de kinderen kennis te laten maken met allerlei materialen en hun fantasie daarbij te prikkelen. De activiteiten zijn onderdeel van het thema waar in die periode mee gewerkt wordt. De peuters worden gestimuleerd mee te doen, maar ze worden daartoe niet gedwongen.

Op de woensdagmorgen is het aanbieden van activiteiten en speelmaterialen gericht op de oudere peuter. De activiteiten zijn moeilijker en intensiever. Er wordt meer van de peuter verwacht. Het is een voorbereiding op de basisschool.

Een basisvoorwaarde voor een kind om zich optimaal te kunnen ontplooiën is zich veilig voelen.

Daarvoor is het van belang :

- Dat er aandacht is voor ieder kind
- Het kind te accepteren zoals het is
- Het kind serieus te nemen
- Het kind vertrouwen te geven
- Het kind duidelijkheid en structuur te bieden

Daarnaast is respect voor elkaar een belangrijk uitgangspunt. Dit geldt natuurlijk voor iedereen, dus voor leidsters, ouders en kinderen.

De peuterspeelzaal is een speelgelegenheid die de ontwikkeling van peuters stimuleert als aanvulling op de mogelijkheden die een peuter thuis heeft. Van belang hierbij is dat de eigen interesses en keuzes van een peuter worden gestimuleerd door de leidsters. Er is aandacht voor zelfredzaamheid (zelf handen wassen, zelf jas aantrekken) en zelfstandigheid. Zo leert de peuter vertrouwen te krijgen in zijn eigen kunnen en in de ander.

Wat heeft de peuterspeelzaal te bieden?

De peuter, die bij ons in de speelzaal komt, krijgt uitstekende mogelijkheden om vrij en onbevangen te spelen en zijn eigen identiteit optimaal te ontplooiën:

*** Een geschikte spelomgeving.**

Wij hebben de beschikking over een ruimte met materialen die alle ontwikkelingsgebieden van de peuters kunnen stimuleren en ontwikkelen. Er zijn driewielers, een glijbaan, maar ook rustige hoeken, zoals de huishoek en de leeshoek. Ook hebben we een bouwhoek en een tafel waarop puzzels e.d. liggen.

*** Onder verantwoorde leiding.**

Alle groepen hebben 2 leidsters, met daarnaast vaak ook nog een vrijwilliger, bij een maximale bezetting van 16 kinderen .

Zij begeleiden de kinderen op een manier die aansluit bij de behoeftes van de peuter en volgen daarbij de ontwikkeling van het kind. Zij streven naar een positieve en stimulerende spelsfeer waarin een peuter zich veilig voelt en zich daardoor optimaal kan ontwikkelen.

*** Met op zijn leeftijd afgestemd speelmaterialen.**

Wij zoeken met zorg voor de peuterleeftijd geschikte speelmaterialen uit en vullen dit regelmatig aan.

*** Met leeftijdgenootjes.**

Het is van groot belang voor de sociale en emotionele ontwikkeling van de peuter dat hij in contact komt met leeftijdgenootjes. Peuters kunnen naar elkaar kijken en luisteren, naast elkaar of met elkaar spelen en leren onderhandelen.

*** Wenbeleid**

In overleg met een leidster kan een ouder/verzorger een deel van de ochtend of middag op de speelzaal blijven als de peuter voor de eerste keer komt. Mocht een peuter moeilijk wennen, worden er specifieke afspraken met de ouder/verzorger gemaakt.

*** Signaleren van ontwikkelingsproblemen**

Allen leidsters kennen de ontwikkelingsfasen van peuters, elke peuter ontwikkelt zich op zijn/haar tempo, de leidsters scheppen daarvoor voorwaarden zodat de peuter zich optimaal kan ontwikkelen. Om deze ontwikkeling te volgen maken de leidsters o.a. gebruik van een observatie formulier, in de periode dat een peuter de peuterspeelzaal bezoekt vullen de leidsters 2 x deze observatielijst in en bespreekt deze met de ouders indien er opvallend gedrag of een opvallende ontwikkeling laat zien.

Indien een peuter opvallend gedrag of een opvallende ontwikkeling laten zien, dan volgen zij het volgende stappenplan:

- Het opvallende gedrag wordt tijdens het werkoverleg (1 x per 6 weken) (zo nodig eerder) besproken (alle leidsters van de groep en de pedagoog zijn bij dit overleg aanwezig).
- Er worden afspraken gemaakt over plan van aanpak, die op het volgende werkoverleg geevalueerd zal worden.
- Er kan worden gekozen voor een evt. extra observatie door de pedagoog (de ouders worden hierover ingelicht. Hierna vindt ook altijd een gesprek met de ouders plaats.

ouders

De contacten met de ouders zijn erg belangrijk. Het is voor ons vanzelfsprekend dat ouders en de speelzalen goed samenwerken, omdat zij beide verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van de peuter. Naast de contacten tijdens het halen en brengen van de peuters organiseren wij ook activiteiten hiervoor.

Activiteiten

Om de betrokkenheid van de ouders met de peuterspeelzaal te bevorderen organiseren wij activiteiten, zoals:

* Intake

Vóór de peuter voor het eerst komt, komt de ouder na afloop van de peuterspeelzaaltijd op bezoek. De peuter kan dan al kennismaken met een leidster en de ruimte

* Contact met OKZ

Eenmaal per 6 weken komt een OKZ-verpleegkundige van de Zuidzorg een half uurtje op bezoek. Ouders kunnen haar dan aanspreken over allerlei zaken die met de ontwikkeling en/of opvoeding van hun peuter te maken hebben.

De data dat de OKZ verpleegkundige komt te staan op het info-bord dat in de peuterspeelzaal hangt.

* Thema avond

Eenmaal per jaar is er een ouder/thema-avond, mits er voldoende belangstelling voor is.

* Inloopochtend

De zaterdag voor de speelzaal weer begint na de zomervakantie is er een inloopochtend. Ouders eventueel met familieleden kunnen dan een kijkje nemen op de speelzaal en de peuter kan vast weer even wennen.

* Nieuwsbrief

De leidsters van de groep maken een nieuwsbrief van de groep, hierin is te lezen welke thema en activiteiten op de groep aangeboden worden. Ook worden er leuke weetjes uitgewisseld.

Na elke vakantie worden de ouders het eerste dagdeel (ochtend of middag) uitgenodigd om een half uurtje koffie of thee te blijven drinken. Ouders kunnen dan zien hoe hun kind speelt en omgaat met andere kinderen. Ook kunnen ze ervaringen uitwisselen met andere ouders.

Een aantal keren per jaar worden er samen met de basisschool en kinderopvang activiteiten gedaan binnen het kindcentrum. Bijvoorbeeld tijdens feestdagen (pasen/kerst) en tijdens het grote gezamenlijke thema afgesloten door een kijkavond.

* Verjaardag

Als een peuter jarig wordt dit in de kring gevierd. Dit is meestal het laatste half uur van de ochtend/middag. De peuter krijgt een kroon op en er worden liedjes gezongen. Daarna mag de peuter uitdelen. Ouders/verzorgers worden gevraagd om het laatste deel van de ochtend erbij te zijn als de verjaardag van hun kind wordt gevierd.

* Kerst/Pasen

De peuterspeelzaal wordt ingericht naar het thema. Met kerst is er vaak een activiteit samen met de ouders.

* Sinterklaas

Rondom 5 december is er een sinterklaasviering per groep. Er komen geen sinterklaas of zwarte pietten. Voor iedere groep is er een gezamenlijk kado.

* **Carnaval**

Voor alle groepen is er een ochtend/middag dat de kinderen verkleed mogen komen. Als een peuter zich niet wil verkleden dan hoeft dat niet.

* **Voorleesontbijt**

De peuterspeelzaal doet mee met het landelijk voorleesontbijt. Er is meestal een gezamenlijke activiteit, georganiseerd in samenwerking met de bibliotheek en een pedagogisch medewerker van het Kinderdagverblijf. In deze periode wordt het boek voorgelezen dat centraal staat.

De woensdaggroep neemt ook altijd deel aan de opening van de kinderboekenweek binnen de bredeschool en aan het nationale schoolontbijt.

* **Traktatie beleid**

Verjaardagen (diverse feestdagen) van de kinderen worden uitgebreid op de peuterspeelzaal gevierd, er mag dan natuurlijk getrakteerd worden.

Wij geven de voorkeur aan een gezonde traktatie, waar niet teveel suiker en vet in zit. Geef bij voorkeur geen snoep mee als traktatie, maar bijvoorbeeld iets hartigs, fruit, rozijntjes, popcorn, rijstwafels of soepstengel die leuk versierd is. Houd de traktatie klein omdat grote hoeveelheden de eetlust afremmen. De traktatie hoeft niet altijd eetbaar te zijn, voor tips kunt u terecht bij de leidsters.

Kijk voor suggesties: www.gezondtrakteren.nl, www.voedingscentrum.nl.

Oudercommissie

De oudercommissie bestaat uit een groep ouders, die peuters hebben die een van onze speelzalen bezoeken. Deze commissie heeft als belangrijkste taak het adviseren over zaken die worden genoemd in de Wet Kinderopvang. Zij heeft informatie- en adviesrecht over een aantal thema's m.b.t. het beleid van de Stichting Kinderspeelzalen Nuenen.

Nog uitgebreider informatie hierover staat beschreven in het document over de oudercommissie op onze website.

Wij werven ouders voor de oudercommissie via de website, het inschrijfformulier, bij het intakegesprek, nieuwsbrieven en incidenteel bij mondelinge en telefonische contacten

De ouder kan hiervoor contact opnemen met de leidster, pedagoog of manager.

Advies- en informatierecht

Helaas is het ondanks allerlei inspanningen van ons niet gelukt om een oudercommissie op te starten. Maar ook zonder oudercommissie blijft het recht voor ouders op informatie en advies bestaan.

Het betreft met name de volgende punten:

- verantwoorde kinderopvang m.b.t. personeel en materieel
- het pedagogisch beleid dat wordt gevoerd
- voedingsaangelegenheden van algemene aard
- het algemene beleid op het gebied van opvoeding, veiligheid of gezondheid
- openingstijden
- het beleid met betrekking tot het aanbieden van voorschoolse educatie
- de vaststelling of wijziging van een regeling inzake de behandeling van klachten
- wijziging van de prijs van kinderopvang

Daarom melden wij het in onze nieuwsbrieven als er evt. aanpassingen en wijzigingen zijn op genoemde punten in ons beleid. Als u naar aanleiding hiervan vragen heeft of advies wilt geven kunt u daarna contact met ons opnemen via de mail: info@peuterspeelzalennuenen.nl.

SAMENWERKING KINDEROPVANG EN SCHOOL

Binnen de peuterspeelzalen werken we nauw samen met de kinderopvang en de basisschool. We zijn daarbij regelmatig in overleg met de kinderopvang en de basisschool om gezamenlijk thema's te organiseren en uit te voeren.